

Täysistunto

Torstai 5.5.2022 klo 16.00—18.50

4. Psykoterapian puolesta – Kansalaisaloite psykoterapiakoulutuksen muuttamisesta maksuttomaksi

Kansalaisaloite KAA 3/2021 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 3/2022 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 3/2022 vp. — Mennään keskusteluun. Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Risikko, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.01 **Paula Risikko kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Katson, että ministeri Lindén meinaa täällä paeta paikalta. Olettehan tietoinen, että täällä on kansalaisaloite, joka koskee teidän hallinnonalaanne, joten olkaa hyvä, saanko pyytää.

Arvoisa puhemies! Kysymyksessä on kansalaisaloite Psykoterapian puolesta — Kansalaisaloite psykoterapiakoulutuksen muuttamisesta maksuttomaksi.

Arvoisa puhemies! Tässä kansalaisaloitteessa vaaditaan, että psykoterapiakoulutusohjelma uudistetaan Suomessa maksuttomaksi koulutukseksi. Aloitteessa esitetään, että aloitteen pohjalta käynnistetään valmistelu sellaisen lainsäädännön luomiseksi, joka mahdollistaa tasa-arvoisemman psykoterapiakoulutukseen pääsyn ensisijaisesti ammatillisen kyvykkyyden mukaan taloudellisesta asemasta riippumatta.

Arvoisa puhemies! Valiokunta käsitteli tätä kansalaisaloitetta hyvin vakavalla mielellä, ja olimme totta kai tämän kannalla. Tässä nyt kerronkin sitten, mihin lopputulokseen päädyimme.

Ensiksi psykoterapiakoulutuksen asemasta koulutusjärjestelmässä:

Psykoterapiakoulutus on tutkinnon jälkeistä koulutusta, jota yliopistot toteuttavat nykyisin maksullisena täydennyskoulutuksena. Psykoterapeuttikoulutukseen pääsyn edellytyksenä olevista koulutuksista sekä koulutuksen sisällöistä ja laajuudesta säädetään sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan lainsäädännössä.

Psykoterapeuttikoulutuksen eri järjestämismahdollisuuksia on pohdittu 2000-luvun alkupuolella opetusministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa psykoterapiakoulutuksen työryhmässä. Työryhmä ehdotti tuolloin, että psykoterapeuttikoulutus ja psykoterapeuttikouluttajan koulutus järjestettäisiin ensisijaisesti psykoterapeutin erikoistumistutkintona ja jatkotutkintoon sisältyvänä ammatillisena erikoistumiskoulutuksena tai

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

erikoislääkäritutkintoon liittyvänä koulutuksena ja että korkeakouluille osoitettaisiin riittävät voimavarat koulutuksen järjestämiseen.

Opetusministeriö on arvioinut vuonna 2007, että rahoitusedellytykset sekä korkeakoulujärjestelmän ja korkeakoulujen tutkintojen kehittämislinjaukset eivät tue psykoterapiakoulutuksen järjestämistä tutkintoon johtavana koulutuksena, vaan se tulee toteuttaa tutkintoa täydentävänä koulutuksena.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla säädetään monista tutkinnon jälkeen suoritettavista ammattipätevyyksistä ja niiden pohjakoulutusvaatimuksista. Lisäpätevöitymistä koskevien koulutusten säädöspohja ja rahoituksellinen asema vaihtelevat. Sosiaali- ja terveysministeriö rahoittaa esimerkiksi yliopistojen toteuttamaa erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta, jonka suorittaminen on opiskelijalle maksutonta.

Korkeakoulut toteuttavat psykoterapiakoulutuksen lisäksi maksullisena täydennyskoulutuksena myös muita tutkinnon jälkeen suoritettavia lisäpätevöitymiskoulutuksia. Kun valtio ei rahoita koulutuksen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia, niistä vastaa osallistuja tai hänen työnantajansa. Maksullisia kelpoisuuden antavia koulutuksia ovat esimerkiksi työterveyshoitajan koulutus, joka on 15 opintopistettä, ja hoitotason ensihoidon koulutus, 30 opintopistettä.

Käsittelemme tässä mietinnössä psykoterapeutin kelpoisuusvaatimuksia ja myöskin psykoterapian järjestämiseen liittyviä toimijoita.

Sitten mennään psykoterapian saatavuuteen ja koulutukseen liittyviin haasteisiin:

Suomalaisten tautitaakka on nopeasti muuttunut. Tänä päivänä mielenterveyden häiriöt muodostavat suurimman kansanterveysuhan. Yli puolet työkyvyttömyyseläkkeistä johtuu mielenterveyden häiriöistä, ja joka kolmas sairauspäiväraha on mielenterveysperusteinen. Alle 30-vuotiaiden mielenterveysperusteisten työkyvyttömyyseläkkeiden määrä on yli kaksinkertaistunut 2000-luvulla. Vuonna 2000 niitä oli 6 301, mutta vuonna 2019 yli kaksinkertainen määrä, yli 13 000 — 13 479 tarkkaan ottaen. Mielenterveyden ongelmista aiheutuu paljon inhimillistä kärsimystä. Ne tulevat myös kalliiksi. OECD:n arvion mukaan mielenterveyden ongelmat maksavat Suomelle 11 miljardia euroa vuodessa.

Koronaepidemian on arvioitu lisänneen pahoinvointia. Eniten pahoinvoinnin arvioidaan kasvaneen niillä, joilla jo ennen koronaepidemiaa on ollut ongelmia. Koronaepidemian on todettu lisänneen pahoinvointia erityisesti haavoittuvimmassa asemassa olevilla, kuten vammaisilla ja monisairailla.

Kansalaisaloitteessa todetaan, että psykoterapian tarve ja tarjonta eivät kohtaa, sillä psykoterapeutteja ei ole asiakkaiden tarpeisiin ja terapian kysyntään nähden riittävästi. Aloitteen tekijöiden edustajat kertoivat valiokunnan julkisessa kuulemisessa vuonna 2019 toteutetusta kyselykartoituksesta, jonka mukaan 37 prosenttia vastanneista psykoterapia-asiakkaista koki psykoterapiapalveluiden saatavuuden heikoksi tai erittäin heikoksi ja ainoastaan 10 prosenttia hyväksi tai erinomaiseksi.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen palveluvalikoimaneuvoston linjauksista huolimatta hoidollista psykoterapiaa tai muita mielenterveysongelmiin kohdennettuja psykososiaalisia hoitomuotoja ei asiantuntijalausuntojen mukaan käytännössä ole mahdollista saada perusterveydenhuollosta. Kansaneläkelaitoksen järjestämän kuntoutuspsykoterapian ja vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen psykoterapian hakemusmäärät ovat viime aikoina nousseet kuvastaen yleistä mielenterveyspalvelujen tarpeen kasvua. Erityisesti kuntoutuspsykoterapian käyttö on lisääntynyt Suomessa viime vuosina nopeasti, ja kuntoutusterapian saajien määrä on kolminkertaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä psykiatristen palvelujen palvelutarvetta tai palvelutuotannon toimivuutta ei tällä hetkellä kyetä luotettavasti seuraamaan kansallisella tasolla. Psykoterapian saatavuuden haasteet on kuitenkin yleisesti tunnustettu.

Koronapandemian myötä vaikuttavien mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuus on heikentynyt entisestään, kun tarjonta ei kykene vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin. Kansalaisaloitteessa todetaan myös, että joka neljäs psykoterapeutti on eläkeiässä, joten psykoterapian saatavuus tulee heikentymään jatkossa edelleen.

Merkittävä osa psykoterapiakoulutuksen saaneista työskentelee ammatinharjoittajina, ja koulutuksen maksullisuuden on arvioitu olevan yksi syy psykoterapeuttien ohjautumiselle yksityiselle sektorille. Samanaikaisesti julkisella sektorilla on melko vähän varsinaisia psykoterapeuttitoimia. Tällä hetkellä psykoterapiaa tarjotaan lähinnä ostopalveluina yksityisiltä ammatinharjoittajilta, ja keskeisin reitti psykoterapian saamiseksi on Kansaneläkelaitoksen korvaama kuntoutuspsykoterapia.

Psykoterapiakoulutuksen maksut muodostuvat teoriakoulutuksen maksuista sekä koulutukseen kuuluvasta koulutukseen osallistujan omasta koulutuspsykoterapiasta ja työnohjauksesta. Teoriaopintojen kokonaishinta vaihtelee koulutusohjelmittain noin 9 000—25 000 euron välillä. Psykoterapeuttien koulutukseen kuuluu 80—250 tuntia omaa psykoterapiaa suuntauksesta riippuen sekä vähintään 120 tuntia työnohjausta. Psykoterapeuttikoulutukseen vaadittava oma henkilökohtainen psykoterapia ja työnohjaus muodostavat huomattavan kustannuserän koulutuksen kokonaiskustannuksista. Psykoterapiakoulutuksen kokonaiskustannukset opiskelijalle ovat tällä hetkellä 25 000—60 000 euroa valitusta suuntauksesta riippuen.

Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille, että koulutuksen korkea hinta uhkaa psykoterapeuttien laaja-alaisen pohjakoulutuksen säilymistä. Erityisesti sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden mahdollisuuksien hakeutua psykoterapeuttikoulutukseen on arvioitu heikentyneen koulutuksen korkean hinnan vuoksi. Psykoterapeuttikoulutuksen korkea hinta heijastuu väistämättä myös psykoterapeuttien taksoihin, jotka voivat muodostua itse maksaville asiakkaille liian korkeiksi. Asiantuntijalausannon mukaan psykoterapeuttikoulutuksen korkea hinta vaikuttaa myös siihen, kenellä on mahdollisuuksia hakeutua koulutukseen. Kansalaisaloitteessa todetaan, että koulutuksen maksuttomuus ja sen myötä psykoterapeuttien moninaisemmat lähtökohdat mahdollistaisivat laaja-alaisemman yksilöllisen tuen asiakkaille.

Valiokunnan johtopäätökset tässä vielä: Kansalaisaloitteessa esitetään käynnistettäväksi sellaisen lainsäädännön valmistelu, joka mahdollistaa tasa-arvoisemman psykoterapeuttikoulutukseen pääsyn taloudellisesta asemasta riippumatta. Kansalaisaloitetta perustellaan sillä, että psykoterapeuttien koulutus on yksi harvoja terveysalan koulutuksia, jotka ovat opiskelijalle maksullisia. Lisäksi perusteluna on koulutukseen hakeutuvien asettaminen taloudellisesti yhdenvertaiseen asemaan, jolloin valinta koulutukseen perustuu ammatilliseen kyvykkyyteen. — Arvoisa puhemies, minulla menee vähän enemmän kuin kymmenen minuuttia, koska haluan tuoda esille nämä valiokunnan johtopäätökset. — Sivistysvaliokunta toteaa, että aloitteen perusteluja voidaan pitää kansallisen koulutuspolitiikan mukaisina.

Sivistysvaliokunta pitää kansalaisaloitteen tavoitteita maksuttomasta psykoterapiakoulutuksesta lähtökohtaisesti kannatettavina. Koulutus on tällä hetkellä kohtuuttoman kallis yksittäisen opiskelijan kustannettavaksi ottaen huomioon, että psykoterapiat ovat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

keskeinen osa kansallisia mielenterveyden häiriöiden hoitosuosituksia ja ne kuuluvat julkisen terveydenhuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin.

Valiokunta yhtyy asiantuntijakuulemisessa esitettyihin näkemyksiin siitä, ettei koulutuksen maksuttomuus ole sinällään ratkaisu psykoterapeuttipulaan eikä se yksinään ratkaisisi psykoterapeuttisten interventoiden saatavuuden ongelmia julkisen terveydenhuollon piirissä. Psykoterapeuttikoulutukseen on enemmän hakijoita kuin koulutuspaikkoja, joten rajoittavana tekijänä vaikuttavat olevan sekä koulutuspaikkojen määrä että koulutuksen maksullisuus.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on toisaalta tuotu esille myös, että psykoterapeuttikoulutuksen maksuttomuus saattaisi lisätä ammattihenkilöiden nuorten terapeuttien osuutta. Tämä mahdollistaisi psykoterapeutin työuran pidentymisen, mikä käytännössä kasvattaisi työikäisten työterapeuttien määrää.

Mahdollisia malleja tulevaisuudessa voivat olla psykoterapiakoulutuksen maksuttomuus tai koulutuksen kustannusten kattaminen osittain valtion varoista.

Sivistysvaliokunta katsoo, ettei psykoterapeuttikoulutukseen liittyvien muutostarpeiden tarkastelua voi rajata yksinomaan koulutuksen maksullisuutta koskeviin kysymyksiin. Keskeisenä kysymyksenä tulee ratkaistavaksi psykoterapeuttikoulutuksen asema tässä koko koulutusjärjestelmässämme. Samalla on tärkeää pohtia mielenterveyskuntoutuksen kokonaisuutta ja nykyisen järjestelmän kehittämismahdollisuuksia. [Puhemies koputtaa] Valiokunnan saaman asiantuntijalausannon mukaan palvelujen riittävyyden ja saatavuuden osalta kyse ei ole ensisijaisesti tästä määrästä vaan resurssien vähäisyydestä ja tehokkaasta kohdentamisesta ja palveluohjauksen ongelmista.

Jatkan sitten seuraavassa puheenvuorossa esittelytekstiä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Ollikainen.

17.13 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Jag vill börja med att tacka alla initiativtagare till medborgarinitiativet för att ha lyft fram denna viktiga fråga, alltså om att göra psykoterapiutbildningen kostnadsfri.

Som vi vet ökar den psykiska ohälsan i vårt samhälle, och det är av största vikt att denna fråga diskuteras här på många olika plan och ur många olika synvinklar för alla åldrar. Också de ekonomiska konsekvenserna är, som det framkom här, väldigt stora.

Haluan kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä todella tärkeän aiheen nostamisesta ja myös puheenjohtajaa tästä esittelystä. Tässä tuli todella hyvin esille, mitä me sivistysvaliokunnassa mietittiin tästä asiasta.

On ensisijaisen tärkeää, että mielenterveyspalvelut ovat saatavilla molemmilla kansalliskielillä eri elämäntilanteissa riippumatta henkilön sosioekonomisesta taustasta. Kuten tiedämme, koronapandemia, mutta myös meneillään oleva sota osaltaan, on lisännyt pahoinvointia yhteiskunnassamme. Mielenterveyshäiriöt lisääntyvät ja muodostavat nyt suuren kansanterveysuhan. Hyvä mielenterveys on yksilön hyvinvoinnin perusta, ja on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta mielenterveyspalvelujen saatavuus turvataan. Tämä on ensisijaisen tärkeää joka tilanteessa, mutta ehkä varsinkin nyt, kun hyvinvointialueet työستävät hyvinvointi- ja palvelustrategioitaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

Ärade talman! Själv har jag i grunden förhållit mig mycket positiv till en avgiftsfri psykoterapiutbildning. Det är ingen tvekan om att det råder stor brist på psykoterapeuter men även andra experter inom området i det här landet, och på båda nationalspråken. Bristen är mycket stor bland svenskspråkiga experter. Det ska också finnas tillräckligt med utbildningsplatser på svenska inom den här sektorn.

Frågan om mental ohälsa är mycket bred. I utskottet har vi efter många olika experthöranden konstaterat att man i stämmandet av mentalvårdstjänster inte endast kan fokusera på en utbildnings avgiftsfrihet. I stället måste man gå in för en helhetsmässig granskning av hela servicekedjan: resurser, behov, med all vad det innebär. Att man sedan tidigare påbörjat en utredning om utbildningen på social- och hälsovårdsministeriet är en mycket bra sak. Således föreslår utskottet nu att utbildningsprogrammet för psykoterapi ses över så att utbildningen blir avgiftsfri i Finland på sikt och förstås också på båda nationalspråken. Det är synnerligen viktigt att förstå dess roll i den stora helheten, och den bör inte förminska.

Arbetet för stärkt mentalvård fortsätter. Här har välfärdsområdena, precis som jag konstaterade lite tidigare, en otroligt viktig roll, och även samarbetet med kommunerna är otroligt viktigt här då det gäller elevvården.

Arvoisa puhemies! Suhtauduin itse aluksi erittäin positiivisesti aloitteeseen ja ajattelin, että kyse on ainoastaan ehkä rahasta tässä suhteessa, että saadaan tämä rahoitus järjestettyä koskien tätä psykoterapiakoulutusta, mutta asian edetessä tämä osoittautuikin monimutkaisemmaksi kokonaisuudeksi kuin itse aavistin. STM on käynnistänyt selvitystyön, jonka tavoitteena on tarkastella juuri tätä psykoterapian nykyistä koulutusrakennetta, eli aloitteen edellyttämä valmistelu on periaatteessa jo aloitettu, ja tämä on todella hyvä asia.

En usko, että kukaan tässä salissa on eri mieltä siitä, että kansalaisaloitteen tavoite on tärkeä. Yhdyn valiokunnan mietintöön, että mielenterveyspalveluja tulee tarkastella kokonaisvaltaisesti eikä pelkästään keskittyen yhden koulutuksen maksuttomuuteen tietäen, että se on todella, todella kallis. Mielenterveyspalveluja tulee vahvistaa tarveperusteisesti ja pitkäjänteisesti, mutta kuitenkin määrätietoisesti ja nopealla aikataululla. — Kiitos, tack.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos, tack. — Ja edustaja Kivisaari.

17.18 Pasi Kivisaari keski: Arvoisa puhemies! Iso kiitos Psykoterapian puolesta -kansalaisaloitteen tekijöille ja allekirjoittajille.

Psykoterapeutin pätevyyden hankkiminen on kyllä taloudellisesti merkittävä panostus. Siitäkin huolimatta koulutukseen on enemmän hakijoita kuin koulutuspaikkoja. Koulutuksen tekeminen maksuttomaksi ei varmasti yksin turvaisi riittävää psykoterapeuttien määrää. Sosiaali- ja terveysministeriö ei ole siis toistaiseksi osoittanut rahoitusta psykoterapeuttikoulutuksen järjestämiseen. Yliopistot toteuttavat koulutuksen maksullisena täydennyskoulutuksena, ja viulut maksaa pääsääntöisesti opiskelija. Sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla olisi siis arvioida, tarvitaanko muutoksia psykoterapeuttikoulutusta koskevaan säädöspohjaan ja tulisiko sen järjestämistä rahoittaa sosiaali- ja terveysministeriön budjetista. Mikäli koulutusta päätettäisiin rahoittaa valtion talousarviosta, ministeriöiden tulisi yhdessä arvioida, miten koulutuksesta perittävistä maksuista tai maksuttomuudesta tulisi jatkossa säätää. Kysymys psykoterapiakoulutuksen maksuttomuudesta liittyy laajemminkin jatkuvan oppimisen uudistamiseen ja kysymykseen siitä, kenen vastuulla on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

jatkuvan oppimisen ja erilaisten täydennyskoulutusten rahoittaminen: yhteiskunnan, työnantajan vai ihmisen itsensä.

Sivistysvaliokunta esittää lausumaehdotuksena, että valtioneuvosto jatkaa psykoterapeuttikoulutuksen järjestämistä ja rahoitusta koskevien vaihtoehtojen selvittämistä ja ryhtyy selvitysten pohjalta pikaisesti tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta psykoterapeuttien ja muiden terveystyössä toimivien henkilöiden riittävä saatavuus ja palveluiden saatavuus molemmilla kansalliskielillä voidaan turvata.

Puhemies! Mielenterveyskuntoutus on usein pitkä prosessi. Toipuminen voi kestää vuosia, ja yksittäisiä hoitokertoja voi olla kymmeniä ellei satoja. Mielenterveyskuntoutuja tekee työtä itsensä kanssa 24 tuntia vuorokaudessa. Vaikka prosessi on usein pitkä, on se yhteiskunnan kannalta tärkeä ja hyvä. Jokainen askel kohti parempaa nostaa merkittävästi elämänlaatua. Paremmiin voiva ihminen tarvitsee vähemmän tukea ja palveluita. Kun ihminen pitkän mielenterveyskuntoutuksen jälkeen palaa työelämään, maksaa hän yhteiskunnalta saamansa tuen nopeasti takaisin esimerkiksi veroina.

Yleisesti ottaen mielenterveyspalvelut tarvitsevat paitsi enemmän psykoterapeutteja myös enemmän resursseja, niiden parempaa kohdentamista ja tehokkaampaa palveluohjausta. Paitsi että on taloudellisesti järkevää niin myös inhimillisesti oikein tukea mielenterveyskuntoutujia mahdollisimman tehokkaasti. Jokainen ihminen, joka joutuu jonottamaan kuukausia päästäkseen psykoterapiaan, on liikaa.

Puhemies! Mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamisessa olennaista on, että alan ammattilaisia on saatavilla riittävästi. Tällä hetkellä psykoterapeuteista on pulaa. Kun koulutus on tällä hetkellä pääosin opiskelijoiden itsensä maksamaa, se vähentää todennäköisesti koulutukseen hakeutuvien määrää. Tästä syystä aloite on tarpeellinen ja asiaa on tarpeen selvittää monipuolisesti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen.

17.22 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Maailman onnellisin kansa voi huonosti. Mielenterveyden häiriöistä on tullut uusi kansansairautemme, joka aiheuttaa esimerkiksi syrjäytymistä, päihteiden käyttöä ja ennen aikaista eläköitymistä. Koronan eristynyt aika ja Ukrainan sota lisäävät huolta ja ahdistusta. Jopa neljännes nuorista kärsii mielenterveyden ongelmista. On masennusta, ahdistusta, syömisen häiriöitä.

Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteessa ehdotetaan, että psykoterapiakoulutus muutettaisiin maksuttomaksi. Kiitos kansalaisaloitteen tekijöille tämän tärkeän keskustelun käynnistämisestä. Sivistysvaliokunnassa pidimme tätä tavoitetta lähtökohtaisesti kannatettavana ja edellytimme hallitukselta toimia psykoterapeuttien ja muiden mielenterveysalan ammattilaisten riittävyuden varmistamiseksi.

On tärkeää kysyä, mistä mielenterveyden ongelmat johtuvat. On totta, että psykoterapeutteja ei ole riittävästi. Liian moni ei saa tarvitsemaansa hoitoa. Täydennyskoulutuksena toteutettu psykoterapiakoulutus maksaa paljon. Toki pelkkä psykoterapiakoulutuksen muuttaminen maksuttomaksi ei ratkaise kaikkia ongelmiamme. Tarvitaan laaja-alainen repertuaari, työkalupakki, toimia, joilla tuemme mielen hyvinvointia. Jokaisen yksilön tilanne on erilainen. Pitää lähteä siitä, että hoitoa saadaan silloin, kun on sen tarpeessa. Tällä hetkellä hoitoon ei pääse riittävän nopeasti.

Hallitus on luvannut toteuttaa 7 vuorokauden hoitotakuun ensi vuoden alkuun mennessä. Tämä on tärkeä askel. Tarvitsemme lisää esimerkiksi lyhytterapioita ja verkkoterapioita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

ta, jotka on todettu toimiviksi ja matalan kynnyksen hoitomuodoiksi. Ongelmia päästään hoitamaan, ennen kuin ne pääsevät kasvamaan liian suuriksi. Valtaosalla ihmisistä on elämänsä aikana jonkinlaisia ongelmia mielenterveytensä kanssa. Kaikkiin näihin vaikeuksiin ei tarvitse terapiaa tai ainakaan pitkäkestoista terapiaa. Kun matalan kynnyksen keinovalikoima on riittävän laaja, pitemmät terapiat riittävät paremmin niitä kipeimmin tarvitseville.

Arvoisa puhemies! Kasvavia ongelmia ei toisaalta ratkaista vain sillä, että lisätään resursseja hoitoon. Meidän pitää löytää ja tunnistaa syytä, jotka aiheuttavat mielenterveydelle ongelmia. Ennalta ehkäisevä apu on avuista parhain. Monet nuoret kokevat, että aikuisia on työnnetty kauemmas heidän elämästään. Itseohjautuvuutta korostetaan, luokkakoot kasvavat, yksinäisyys on lisääntynyt. Oman identiteetin löytäminen on vaikeutunut. Someaailma kasvattaa nuorten paineita ja luo myös harhaisia mielikuvia siitä, millaista elämän pitäisi olla. Yhteiskuntamme vaatii meiltä aina vain enemmän erilaisia taitoja. Kuorimitus on suurta niin nuorille kuin aikuisille. Pitää olla tehokas, pitää menestyä.

Mielenterveyden professori Anna Keski-Rahkonen on todennut, että tietoyhteiskunnassa ensin hajoavat ihmisten mieli, muisti ja tarkkaavaisuus. Professorin mielestä on epätavallista selvitä läpi elämän ilman minkäänlaisia mielenterveyden haasteita. Ne ovat ilmiö, haaste, jota meidän tulee käsitellä laaja-alaisemmin. Olemmeko samaan aikaan unohtaneet arkiset hyvinvoinnin lähteet, yhdessäolon, pysähtymisen, toisista välittämisen? Osaammeko säätää omaa kuormitustamme suunnittelemalla ja ennakoimalla asioita oma hyvinvointi edellä? Tarvitsemme terveellistä ravintoa, liikuntaa, harrastuksia, riittävää unta ja lepoa, hyviä ihmissuhteita ja merkityksellistä tekemistä.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan lausunnon mukaan psykoterapeuttien koulutus on tällä hetkellä kohtuuttoman kallis yksittäisen opiskelijan kustannettavaksi. Mahdollisia malleja tulevaisuudessa voivat olla koulutuksen maksuttomuus tai osittainen maksuttomuus. On hienoa, että psykoterapiakoulutuksen kehittäminen on käynnistynyt ministeriössä. Meidän tulee kehittää sitä osana jatkuvaa oppimista.

Valiokunnan mukaan yksi vaihtoehto on tehdä kuten Ruotsissa. Siellä psykoterapiakoulutus jakautuu tasoihin 1 ja 2, joista ylempi taso vastaa käytännössä Suomen psykoterapiakoulutusta. Perustason pätevyys, taso 1, myönnetään automaattisesti esimerkiksi perustutkinnon suorittaneille psykologeille, mutta koulutus on mahdollista myös muille sotealojen ammattihenkilöille täydennyskoulutuksena. Mielestäni tämä Ruotsin malli ja sen toimivuus kannattaa käydä huolella läpi.

Arvoisa puhemies! Liian moni hyvinvointiyhteiskuntamme asukkaista voi huonosti. On hyvä, että haemme tähän yhdessä ratkaisuja. Pidetään kaikista huolta, erityisesti heistä, joiden mieli on järkkynyt.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Mäkisalo-Ropponen.

17.29 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd:** Arvoisa puhemies! Tämä oli erinomainen kansalaisaloite, ja sen keskeinen ehdotus oli sellaisen lainsäädännön luominen, joka mahdollistaa tasa-arvoisemman psykoterapiakoulutukseen pääsyn ensisijaisesti ammatillisen kyvykkyyden mukaan taloudellisesta asemasta riippumatta. Lämmin kiitos aloitteentekijälle ja myös sivistysvaliokunnalle erinomaisesta ja laaja-alaisesta mietinnöstä.

Psykoterapiakoulutus on siis tutkinnon jälkeistä koulutusta, jota yliopistot toteuttavat nykyisin maksullisena täydennyskoulutuksena. Nykyinen koulutusmaksu — pääkaupun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

kiseudulla se voi olla jopa 30 000—60 000 euroa — toimii monille esteenä koulutukseen hakeutumisessa. Myös koulutusohjelman valintaan saattavat vaikuttaa ensisijaisesti kustannukset eivätkä suinkaan motivaatio ja kiinnostus. Varallisuuden ei tulisi olla määrittävä tekijä koulutukseen hakeutumisessa vaan nimenomaan osaamisen ja motivaation. Lisäksi korkeat maksut näkyvät väistämättä myöskin psykoterapeuttien taksoissa, mikä taas vaikeuttaa mahdollisuuksia hakeutua psykoterapiaan.

Koulutuksen maksuttomuus vastaa erityisesti oikeudenmukaisuusongelmaan ja varmistaa, että taloudellinen tilanne ei määrää hakeutumista koulutukseen, mutta se ei ole yksin vastaus psykoterapeuttien pulaan. Siksi kokonaisvaltaisempi selvitys olisikin tarpeen. Siinä yhteydessä on myös tärkeää ratkaista psykoterapiakoulutuksen asema osana koulutusjärjestelmäämme. Tai toisaalta Suomi tarvitsee kokonaisvaltaisen suunnitelman koko mielenterveysalan koulutuksen kehittämiseksi ja ammattilaisten saatavuuden turvaamiseksi. Psykoterapiakoulutuksen tilanne olisi hyvä selvittää tämän laajemman selvityksen yhteydessä.

Puhemies! Psykoterapian kysyntä on tällä hetkellä paljon tarjontaa korkeampaa johtuen koulutettujen ammattilaisten puutteesta. Erityisesti Kela-korvauksien piiriin kuuluvia terapeutteja ei tunnu löytyvän tarpeeksi. Tänä päivänä mielenterveyden häiriöt muodostavat suurimman kansanterveysuhan. Yli puolet työkyvyttömyyseläkkeistä johtuu mielenterveyden häiriöistä, ja joka kolmas sairauspäiväraha on mielenterveysperusteinen. Alle 30-vuotiaiden mielenterveysperusteisten työkyvyttömyyseläkkeiden määrä on yli kaksinkertaistunut 2000-luvulla. OECD:n mukaan mielenterveyden ongelmat maksavat Suomelle 11 miljardia euroa vuodessa.

Erityisesti koronan aiheuttaman hoitovelan ja mielenterveyden ongelmien yleistymisen ja pahenemisen takia tulee hoitajoina pystyä purkamaan, ja jokaisen tulee saada tarvitsemaansa apua. Mitä pidempään ihminen joutuu odottamaan apua, sitä vaikeammaksi tilanne muuttuu ja samalla sitä kalliimmaksi se myös yhteiskunnalle tulee. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen palveluvalikoimanuovoston linjauksista huolimatta hoidollista psykoterapiaa tai muita mielenterveysongelmiin kohdennettuja psykososiaalisia hoitomuotoja ei tällä hetkellä ole käytännössä mahdollista saada perusterveydenhuollosta.

Puhemies! Lopuksi haluan kuitenkin muistuttaa, että myös ennalta ehkäisevään toimintaan tulee panostaa ja mielenterveysosaamista parantaa erityisesti siellä perusterveydenhuollossa, kuten itse asiassa jo nyt osana tulevaisuuden sote-keskus -työtä on tehty. Tärkeää on, että ongelmat eivät pääsisi pahenemaan. Myös ongelmien juurisyihin, kuten erilaisiin sosiaalisiin ongelmiin, tulee puuttua jatkossakin päättäväisesti. Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä ennaltaehkäisy ovat aina inhimillisesti ja myös taloudellisesti kaikkein järkevintä toimintaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos, näin. — Ja edustaja Virta.

17.33 **Sofia Virta vihr:** Arvoisa puhemies! Kenenkään ei tulisi joutua kamppailemaan yksin mielenterveyden haasteiden kanssa. Psykoterapia on tärkeä hoito- ja kuntoutusmuoto silloin, kun mieli on järkkynyt. Sen arvoa ei yksilölle eikä yhteiskunnalle pystytä rahassa suoraan mittaamaan. Olen itse saanut todistaa tätä sekä asiakkaan että myös ammattilaisen roolista käsin. Tiedän myös, että psykoterapia ei muuta vain asiakkaan elämää vaan sillä on välillisesti valtavasti vaikutuksia ihmisen lähipiiriin, esimerkiksi lapsiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

Käsitlemme tänään täällä eduskunnassa sivistysvaliokunnan mietinnön myötä tätä kansalaisaloitetta psykoterapiakoulutuksen muuttamisesta maksuttomaksi. Tämä aloite on tärkeä, ja haluan vielä kerran kiittää kaikkia sen valmistelijoita ja allekirjoittaneita, joiden ansiosta tämä asia on täällä meillä eduskunnassa nyt ollut käsittelyssä. Kuten sivistysvaliokunta mietinnössään toteaa, on tärkeää, että valtioneuvosto jatkaa psykoterapiakoulutuksen järjestämistä ja rahoitusta koskevien vaihtoehtojen selvittämistä ja ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin, jotta psykoterapeuttien ja muiden mielenterveystyössä toimivien henkilöiden saatavuus sekä palveluiden saatavuus voitaisiin turvata. Me siis tarvitsemme lisäselvityksiä, jotta voimme tehdä ne muutokset parhaalla mahdollisella tavalla, mutta me myös tarvitsemme niitä nopeita konkreettisia toimia näiden selvitysten pohjalta. Se on välttämätöntä, jotta jokainen tässä maassa voisi saada apua niihin hetkiin, joissa mieli on järkkynyt tai särkynyt lähes kokonaan, sillä nykytila on täysin kestävä. On täysin turhaa kannustaa ihmisiä hakemaan apua mielenterveyden häiriöihin, jos apua ei todellisuudessa ole saatavilla. Ja miten sitä voisikaan olla, jos mielenterveyshäiriöiden hoitoon ei ole resursoitu riittävästi, jos ammattilaisia ei ole kentällä riittävästi? On myös tunnistettava, että nykyinen maailmantilanne ei varmasti tule ainakaan vähentämään psykoterapian ja psykoterapeuttien tarvetta, vaan tulemme taatusti tarvitsemaan entistä enemmän päteviä ammattilaisia tarjoamaan eri tason mielenterveyshoitoja.

Arvoisa puhemies! Psykoterapiakoulutuksen muuttaminen maksuttomaksi ei yksin riitä psykoterapeuttipulan ratkaisemiseen, mutta se on kyllä tärkeä askel oikeaan suuntaan. Se myös varmistaisi, että alalle todella löytävät ne parhaat osaajat eikä opintoihin hakeutuminen tai niiden suorittaminen jää varallisuudesta, tulotasosta, kiinni. Olen itse suorittanut psykoterapiakoulutuksen ja tehnyt koko opintojen ajan kahta työtä, jotta kykenin psykoterapiakoulutuksen rahoittamaan. Usein opinnot suoritetaan jo ylipäättään työn ohella, työn lisäksi, usein omalla vapaa-ajalla, ja koen aika kohtuuttomaksi ajatuksen siitä, että uuvutamme nämä tärkeät osaajat jo opiskeluaikana, koska he usein tekevät useampaa työtä koulutuksen rahoittamiseksi. Toisaalta tuntuu myös täysin epäoikeudenmukaiselta, että usein pienipalkkaisilta sote-aloilta olevat psykoterapeuttiohjelmat joutuisivat velkaantumaa opintomaksujen vuoksi vain siksi, että he koulutautuvat alalle, jolla yhteiskunnassamme on tekijöistä huutava pula — tämä kuitenkin on tällä hetkellä todellisuus.

Kokonaisuutta tarkastellessa on keskeistä, että psykoterapiakoulutuksen asema ylipäättään ratkaistaan osana koulutusjärjestelmäämme. Psykoterapiat ovat keskeinen osa kansallisia mielenterveyden häiriöiden hoitosuosituksia, ja ne kuuluvat julkisen terveydenhuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin. Tästä huolimatta psykoterapiakoulutusta toteutetaan vain täydennyskoulutuksena yhteistyössä yliopistojen kanssa, liiketaloudellisin perustein. Psykoterapiakoulutus on siis ainoita terveydenhuollon koulutuksia, joiden maksamisesta vastaa yksin opiskelija. Eikä maksullisuus ole ainut ongelma, sillä psykoterapiakoulutukseen on kyllä enemmän hakijoita kuin koulutuspaikkoja. Aloituspaikkojakin olisi siis kyettävä huomattavasti lisäämään. Kestävä on myös, ettei millään taholla ole velvollisuutta toteuttaa psykoterapiakoulutusta, jolloin psykoterapeutteja valmistuu vuosittain aika ennakoimaton määrä. Tämä on huomattava riski myös siitä näkökulmasta, että mikäli koulutuksen järjestäminen äkillisesti päättyisi, uusien psykoterapeuttien valmistuminen voisi loppua kokonaan.

Haluan myös huomauttaa, että meillä on Suomessa jo monia ammattilaisia, jotka lisä- tai täydennyskouluttamalla saisimme vastaamaan tähän psykoterapeuttipulaan. Esimerkkinä mainittakoon ulkomaisissa yliopistoissa opinnot suorittaneet, joiden pätevyyttä ei Suomes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

sa tunnusteta Kela-terapian vaatimalla tavalla. Hukkaamme näin valtavan potentiaalin jättämällä heidän ammattitaitonsa huomiotta.

Arvoisa puhemies! Haluan lopuksi korostaa, että on hieno ja tärkeä asia, että sosiaali- ja terveysministeriö on nyt käynnistämässä selvitystyön, jonka tavoitteena on siis tosiaan tarkastella psykoterapian nykyisen koulutusrakenteen, koulutuksen ohjauksen sekä rahoituksen keskeisiä kehittämistarpeita suhteessa palveluiden sisältöön ja saatavuuteen. On kuitenkin selvää, että koulutuskysymysten rinnalla on tärkeää hakea ratkaisuja laajemminkin mielenterveyskuntoutuksen kokonaisuuden haasteisiin ja järjestelmän kehittämismahdollisuuksiin, joita varmasti on huomattavan paljon olemassa. Asiantuntijoiden mukaan palveluiden riittämättömyyden ja saatavuuden osalta kyse ei itse asiassa ole ensisijaisesti vain koulutettujen psykoterapeuttien määrästä vaan laajemminkin mielenterveyspalveluiden resurssien vähäisyydestä, tehottomasta kohdentamisesta sekä osittain myös palveluohjauksen ongelmista. Näihin ongelmiin on puututtava viipymättä, kuten olemme eduskunnassa tällä kaudella monta kertaa asian ympärillä todenneet.

Kuten valiokunta mietinnössään toteaa, iskee mielenterveyskriisi pahiten jo kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin. Meillä ei ole varaa menettää heistä yhtäkään, meillä ei ole varaa antaa yhdenkään nuoren pudota tai yhdenkään traumatisoituneen ihmisen jäädä kokemustensa vangiksi vain siksi, ettemme kyenneet mahdollistamaan oireidenmukaista hoitoa. Me tarvitsemme hyvinvoivia vanhempia, me tarvitsemme työkykyisiä työikäisiä. Me tiedämme, että moni saisi avun ja hyötyisi psykoterapiasta niin, että ongelmien paheneminen saataisiin katkaistua ja voimavaroja koko yhteiskunnankin hyväksi vahvistettua. Me myös tiedämme, että meistä kuka tahansa saattaa tarvita apua mielenterveyteen. Tuota apua täytyy olla silloin saatavilla, ammattilaisia täytyy olla saatavilla.

Meillä siis on kyllä keinoja varmistaa riittävä ammattilaisten määrä. Meillä on keinoja varmistaa ammattilaisten yhdenvertainen pääsy koulutukseen, ja meillä on keinoja turvata psykoterapiakoulutuksen tulevaisuus pitäen huolta siitä, että jokainen psykoterapiaa tarvitseva sitä myös saa. Ratkaisuja siis on, nyt tarvitaan keinoja. Hienoa, että hallitus niitä sosiaali- ja terveysministeriön käynnistämän selvitystyön kautta nyt myös edistää. Odotan tältä korkeaa kunnianhimon tasoa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Heinonen.

17.39 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä kansalaisaloite, joka tähtää psykoterapiakoulutuksen muuttamiseen maksuttomaksi, on hyvä ja tervetullut. Itse tuin tätä aloitetta silloin lähetekeskustelussa, kun tämä eduskuntaan tuli, ja kiitin jo silloin aloitteen tekijöitä tämän huolen esille nostamisesta. Entisenä opettajana muistan, miten näitä ongelmia näkyi entistä enempi, ja tilanne on oman opettajaurani jälkeen monessa paikassa mennyt vain entistä vaikeammaksi.

Tuossa edellä kuuntelin edustaja Mäkisalo-Ropposen erittäin hyvän puheenvuoron tästä kokonaisuudesta. Hän totesi sen oleellisimman, että kysyntä on korkeaa tällä hetkellä. Se on kasvanut merkittävästi niin koronan myötä kuin esimerkiksi nyt sitten Putinin sodankin paineessa ja kaiken muun nuoria kuormittavan paineen edessä, ja tarjonta on sitten taas liian vähäistä.

Mielenterveyden ongelmat ovat varsin yleisiä. Voi sanoa tai ainakin pohtia, että yleistyneet — mene ja tiedä, onko näin — mutta ainakin niistä uskalletaan nyt puhua. Itse uskon, että tästä on aika monessa paikassa kyse. Ennen ehkä vaiettiin, oltiin hiljaa, kärsittiin yk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

sin, ja tänä päivänä onneksi uskalletaan sitä apua pyytää ja hakea. Ja sen takia, kun nuori sitä menee pyytämään ja antaa merkin jollekin, se voi olla isä, äiti, joku läheinen tai kouluterveydenhoitaja tai muu, niin yhteiskunnan pitää pystyä siihen huutoon vastaamaan.

Haluan kiittää sivistysvaliokuntaa puheenjohtaja Risikon johdolla tehdystä hyvästä työstä ja siitä yksimielisestä mietinnöstä, johon he ovat päätyneet. Toivon, että tämä työ etenee nyt ripeästi, selvitetään nämä vaihtoehdot, miten voidaan taata psykoterapiaa entistä kattavammin kaikille sitä tarvitseville.

Arvoisa puhemies! Tämä maksuttomuuskysymys on hyvin oleellinen, että tulotaso ei jatkossa vaikuttaisi, kenestä voi tulla psykoterapeutti. Tässä edellä edustaja Sofia Virta kuvasi omaa kouluttautumistaan psykoterapeutiksi, ja hän totesi, jos oikein ylös laitoin, että hän joutui tekemään kahta työtä pystyäkseen käymään näitä opintoja. Eihän tässä ole mitään järkeä, monet eivät siihen olisi pystyneet, ja sen takia toivon, että myös tämä koulutus saataisiin meidänkaltaisessa sivistysvaltiossa osaksi tätä koulutuksen kokonaisuutta.

Arvoisa puhemies! Aivan loppuun: Toivon edelleen, että myös terapiatakuuasias etenisi. Se on hyvin oleellinen osa tätä mielen järkkymisen hoidon kokonaisuutta.

Kuullaan, otetaan vakavasti meidän nuorten hätähuuto silloin, kun se kuuluu, ja silloin, kun se kuuluu vaikkapa vain kuiskaten.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hopsu.

17.43 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Suomessa psykoterapian tarve ylittää tarjonnan moninkertaisesti, kuten moni täällä on jo todennut. Esimerkiksi koronapandemian vaikutukset nuorten jaksamiseen ja mielenterveyteen ovat mittavia jo aiemmin heikenneen nuorten hyvinvoinnin päälle. Poikkeusaika, rajoitustoimet ja etäopiskelu ovat lisänneet pahoinvoivien opiskelijoiden määrää ennennäkemättömällä tavalla, tästä muun muassa KOTT 2021 -tutkimustulokset ovat esimerkkinä. Yksilöpsykoterapian saatavuudessa on alueellista epätasa-arvoa ja myös valtakunnallisesti suuria puutteita, pääsyynä psykoterapeuttien henkilöstön puute.

Tällä hetkellä psykoterapeuttikoulutus on kohtuuttoman kallis yksittäisen opiskelijan kustannettavaksi. Ammattiin ei tulisi valikoitua ensisijaisesti varallisuuden perusteella vaan tehtävän edellyttämien kykyjen perusteella. Psykoterapeutteja tarvitaan myös vähemmistöistä erilaisilla elämäntaustoilla ja kielitaidoilla. Suomi on tasa-arvoisen koulutuksen maa, joten kaikille pitäisi turvata mahdollisuudet elinikäiseen oppimiseen. Aloite ja ratkaisujen etsiminen on siis erittäin tervetullutta.

Esitimme mielenterveysongelmien hoitovelan purkamisen yhtenä keinona, että psykoterapiakoulutuksesta tehdään ensin erikoistumiskoulutusta ja sen jälkeen kokonaan maksutonta. Erikoistumiskoulutuksen roolina on vastata ennakoivasti tuleviin työelämän osaa-mistarpeisiin. Myös monet tahot mielenterveyspuolelta ovat ehdottaneet tätä samaa. Laskelmien mukaan kustannukset olisivat noin 6 miljoonaa euroa vuodessa, 15 000 euroa per psykoterapeutti, kun valtion koulutuskorvaukset laajennettaisiin koskemaan psykoterapeuttikoulutusta.

Valiokunnan mietinnössä on huomionarvoista se, että se suosittaa selvityksiin ja lain valmisteluun ryhtymistä niiden selvitysten perusteella. Maksuttomuus pelkästään ei kuitenkaan korjaa Suomen psykoterapiavajetta, vaan myös opiskelumääriä, aloituspaikkamääriä tulee lisätä. Myös mahdollisuutta järjestää pätevyitysmiskoulutusta ulkomaisen psykoterapiakoulutuksen suorittaneille tulisi selvittää. Lisäksi meidän kannattaa ehdottomasti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

panostaa ennalta ehkäiseviin palveluihin. Esimerkiksi nuorisotyön lisääminen tai vaikka koulujen ja nuorisotyön yhteistyön lisääminen olisivat hyviä tapoja ehkäistä syrjäytymistä ja tarjota tukea jo varhaisessa vaiheessa. Psykologiliitto on pitkään vaatinut kaikkien psykologian alan erikoistumiskoulutusten muuttamista opiskelijoille maksuttomiksi, vastavasti kuin lääkärin erikoistuminen on ja nyt on hiljattain päätetty myös sosiaalityön erikoistumiskoulutusten osalta. Tämä muutos maksullisuuteen tapahtui vuonna 2016, eli tässä on tämmöistä siksakkaa ollut, mutta nyt kun nähdään palvelun tarve, niin ehdottomasti olisi tarpeen palata tähän maksuttomuuteen mahdollisimman pian. Myös näiden erikoistumiskoulutuksen aloituspaikkojen lisääminen olisi tärkeää, jotta esimerkiksi jo päätettyihin koulupsykologimitoituksiin päästäisiin.

Lämmin kiitos vielä aloitteen tekijöille ja valiokunnalle tärkeän aiheen eteenpäinviemisestä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Strand.

17.47 **Joakim Strand r:** Tack, ärade talman! Ja kiitos kansalaisaloitteen tekijöille.

Ett varmt tack till alla som har jobbat med det här medborgarinitiativet. Psykoterapiutbildningen borde absolut vara kostnadsfri.

Hyvät mielenterveyspalvelut ovat investointi tulevaisuuteen ja tärkeä osa koko yhteiskunnan kilpailukyvyyn vahvistamista.

Det att vi har starka mentalvårdstjänster på hög nivå är oerhört viktigt för hela vårt samhälle och också för vår konkurrenskraft ur ett bredare perspektiv. Jag stöder varmt att psykoterapiutbildningen så snabbt som möjligt blir avgiftsfri samtidigt som man granskar helheten för denna typ av tjänster.

Toivottavasti tässä päästään mahdollisimman nopeasti eteenpäin samalla, kun kokonaisuutta tarkastellaan. — Tack.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tack. — Edustaja Kilpi on poissa. — Edustaja Filatov. [Mikrofoni on kiinni] — Onko mikrofoni päällä?

17.48 **Tarja Filatov sd:** Arvoisa puhemies! Mielenterveys on noussut tällä eduskuntakaudella poliittiselle agendalle oikein rytinällä, ja hyvä niin, mutta se syy siellä taustalla, miksi näin on käynyt, ei ole niin hyvä. Elikkä niin kuin tässäkin keskustelussa on tullut esiin, meillä mielenterveydelliset syyt ovat suurin työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen syy. Se on iso syy sairauspoissaolojen kasvussa, ja se on iso syy nuorten pahoinvoinnille. Ja itse asiassa, jos me mietimme tulevaisuutta tästä eteenpäin, niin meillä tavallaan ne mielenterveyttä rasittavat elementit kasvavat, elikkä meillä on ollut korona, joka on rasittanut kaikkien mielenterveyttä, meidän stressitasomme ovat korkeammalla tasolla, mutta erityisesti se on rasittanut nuoria. Meillä on ilmastokriisi, joka ei ole poistunut minnekään, vaan jossa me tarvitsemme vielä ratkaisuja, ja sen lisäksi meillä on Ukrainan sota, joka järkyttää meidän kaikkien mieliä ja tuo huolta suhteessa tulevaisuuteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

Me tiedämme, että mielenterveyteen tai sen hoitamiseen meillä menee OECD:n arvioiden mukaan se 11 miljardia euroa. Näitä asioita kuulee tässä salissa nykyään hyvin ja ikään kuin tiedostetusti lausuttavan, ja se on hyvä asia, mutta toivoisin, että me pääsisimme myös yhtä tiedostettuun keskusteluun siinä, miten me edistämme mielen hyvinvointia, mitkä ovat niitä välineitä, joilla me luomme sitä hyvinvointia ja ehkäisemme niitä ongelmia, mitä meillä mielenterveyden puolella on.

Jos mennään varsinaisesti tähän aloitteeseen, niin iso kiitos kuuluu aloitteen tekijöille, koska on todellakin niin, että ei voi olla, että sivistysvaltiossa yksi tällainen hyvin tärkeää osaamisala on koulutuksessa niin kallista kuin psykoterapeuttikoulutus on. Riippuen siitä, mikä se erikoistumisala on, puhutaan 20 000 eurosta tai 60 000 eurosta, ja ymmärrämme, että nuo summat ovat niin suuria, että se on rajoittava tekijä, jotta ihmiset voivat tähän koulutukseen osallistua.

Erityiskiitos kuuluu myös valiokunnalle siitä, että se ei ole pidättäytynyt pelkästään tässä maksuttomuudessa, vaan se on arvioinut tätä asiaa vähän laajemmin ja nähnyt, että tavallaan kyse on tästä koko rakenteesta, miten se meidän koulutuksessamme toimii. Siksi on tärkeää, että on lähdetty linjauksissa siitä, että koko tämä kenttä pitää perata ja siitä pitää löytää äkkiä näitä ratkaisuja.

Hallitukselle kuuluu kiitos siitä, että meillä on laaja mielenterveysstrategia, joka on lähtenyt siitä, että kyse ei ole vain terveydenhuollosta tai kyse ei ole vain yhden sektorin — vaikkapa sen sosiaali- ja terveysministeriön — toimialasta, vaan tämä on asia, jota pitää ratkaista paljon laajemmalla kentällä. On kyse siitä, mitä tapahtuu meidän työelämässä, on kyse siitä, mitä tapahtuu meidän kouluissa, on kyse siitä, mitä tapahtuu vapaa-ajalla ja hyvin monista asioista, ja tästä näkökulmasta tätä asiaa pitää lähestyä lähestyäkin.

Mutta vielä kerran haluaisin sanoa, että meidän pitäisi näiden jälkien korjaamisesta päästä vielä painokkaammin siihen ennaltaehkäisevään työhön ja mielen hyvinvoinnin edistämiseen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Juuso.

17.51 Kaisa Juuso ps: Arvoisa puhemies! Ihan ensin haluan kiittää aloitteen alullepanijoita ja kaikkia allekirjoittaneita. Tämä on varmasti tämän vaalikauden yksi tärkeimmistä kansalaisaloitteista, sillä se on nostanut keskusteluun psykoterapian tarpeen ja mielenterveyden suuret ongelmat, joiden seassa me nyt painimme täällä Suomessa. Jo ennen koronaa tarve oli valtava, mutta nyt tämän koronan ja nuorten yksinäisyyden vuoksi ongelmat ovat kulmineoituneet ja tarve on ihan valtava.

Tässä keskustelussa kaikki halusimme tätä kansalaisaloitetta puoltaa, mutta huomasimme laajan keskustelun jälkeen, että tämä ei olekaan niin yksinkertainen, vaan tässä tarvitsee katsoa asioita monelta eri kannalta. Siitä sanon ihan tällaisen käytännön asian, minä itse huomasin, kun kävin katsomassa, miten tällaiselle terapeutille sitten pääsee. Jos nyt saa lääkäriltä lähetteen siihen kuntoutuspsykoterapiaan ja hakee sitä Kelalta, niin asiakkaan tarvitsee siis itse löytää se terapeutti. Tässä on tällainen pullonkaula ja kohtaanto-ongelma.

Menin Kelan sivuille hakemaan nyt sitten palveluntuottajia. Tässä ovat hakutekijöinä kuntoutuspsykoterapia ja nuorten psykoterapia, kielitaito suomi ja paikkakunta Vantaa. Hakutulos 2 036 palveluntarjoajaa. Tässä on nimi, puhelinnumero, sähköposti. Nimeä klikkaamalla pääset sitten katsomaan, mitä kieltä psykoterapeutti puhuu ja minkä tyyppis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

tä terapiaa hän tarjoaa. Terapian suuntaus on tässä musiikkiterapia, psykoanalyttinen, psykodynaaminen, on ratkaisukeskeistä, on pariterapiaa, on perheterapiaa, on monta erilaista terapiamuotoa. Ja ajattelen sitä nuorta, jos hän on siinä kunnossa, että hän edes itse pystyy hakemaan tätä terapeuttia täältä, niin mistä hän aloittaa tämän listan läpikälyksen, koska hän ei tiedä eroa, mikä on ratkaisukeskeinen, mikä on psykoanalyttinen, mitä tekee psykodynaaminen, tarvitseeko hän perheterapiaa vai mitä hän tarvitsee. Siis tämä ei niin kuin toimi, eikä tästä myöskään näy sitä, kenellä on niitä vapaita aikoja, koska olisi ensimmäinen vapaa-aika.

Tämä kohtaanto-ongelma on todella iso: vaikka siellä saattaisi joukossa olla terapeutteja, joille mahdollisesti olisi aikoja, niin onko se oikeantyylistä terapiaa, sitä ei niin kuin tiedä kukaan. Nyt toivon, kun tätä lainsäädäntöä tehdään, että myöskin tähän kiinnitetään huomiota, että tämä kohtaanto-ongelma pitää ratkaista. Pitää osata ohjata henkilö oikeantyyppiseen terapiaan. Kaikki eivät todellakaan tarvitse pitkää psykoanalyttista terapiaa, eivätkä edes tiedä, mitä se on. Minä tiedän psykiatrisena sairaanhoitajana, mitä se on. Suurin osa ongelmista selviäisi todennäköisesti ratkaisukeskeisellä psykoterapialla — paljon lyhyempi ja toimivampi keino.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Reijonen poissa. — Edustaja Risikko.

17.54 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Jatkan tämän mietinnön esittelyä.

Totean vielä valiokunnan johtopäätöksistä lyhyesti, että sivistysvaliokunta pitää siis kansalaisaloitteen tavoitteita maksuttomasta psykoterapiakoulutuksesta lähtökohtaisesti kannatettavina. Koulutus on tällä hetkellä kohtuuttoman kallis yksittäisen opiskelijan kustannettavaksi ottaen huomioon, että psykoterapiat ovat keskeinen osa kansallisia mielenterveyden häiriöiden hoitosuosituksia ja ne kuuluvat julkisen terveydenhuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin.

Sivistysvaliokunta katsoo, ettei psykoterapiakoulutukseen liittyvien muutostarpeiden tarkastelua voi rajata yksinomaan koulutuksen maksullisuutta koskeviin kysymyksiin. Keskeisenä kysymyksenä tulee ratkaistavaksi psykoterapiakoulutuksen asema koko koulutusjärjestelmässämme. Samalla on tärkeää pohtia mielenterveyskuntoutuksen kokonaisuutta ja nykyisen järjestelmän kehittämismahdollisuuksia. Valiokunnan saaman asiantuntijalausannon mukaan palveluiden riittämättömyyden ja saatavuuden osalta kyse ei ensisijaisesti ole koulutettujen psykoterapeuttien määrästä vaan mielenterveyspalvelujen resursien vähäisyydestä ja tehottomasta kohdentamisesta sekä psykoterapian osalta myös palveluohjauksen ongelmista. Lisäksi perustason palveluissa ei ole selkeää vastuutahoa mielenterveyspalveluista eikä riittäviä resursseja niihin, jolloin myös lievemmin oireilevat ohjataan helposti erikoissairaanhoidon, joka kuormittuu kohtuuttomasti. Edellä mainitut seikat aiheuttavat myös sen, että ihmiset ovat hyvin epätasa-arvoisessa asemassa mielenterveyspalvelujen saatavuuden suhteen asuinpaikkansa perusteella.

Sivistysvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille, että mielenterveyshäiriöissä olisi tärkeää suunnata voimavaroja riittävän varhaiseen tukeen, ongelmien ennaltaehkäisyyn ja myös lyhytkestoisempien terapia- ja muiden palvelujen tarjonnan parantamiseen. Mielenterveyspalvelujen saatavuuden turvaamiseksi on tärkeää edistää myös monipuolisten, yksilöllisten tarpeiden huomioon ottavien psykososiaalisten ja psykologisten interventioiden osuutta osana mielenterveyden hoitoketjua ja vahvistaa näihin liittyvää koulutusta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

Psykoterapeuttikoulutuksen järjestämistä koskevien vaihtoehtojen punninnassa on tärkeää huolehtia siitä, että koulutuksen laadukkuus säilyy myös jatkossa. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että psykoterapiakoulutuksen kehittämistarpeita arvioitaessa otetaan huomioon eri kieliryhmien tarpeet sekä koulutuksen järjestämisen että palveluiden saatavuuden osalta. Koulutusta koskevissa muutoksissa tulee varmistaa ruotsinkielisen koulutustarjonnan riittävä turvaaminen ja myös saamen kielten huomioiminen näissä palveluissa ja tietenkin koulutuksessa.

Sivistysvaliokunnan saaman selvityksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriö on käynnistämässä selvitystyön, jonka tavoitteena on tarkastella psykoterapian nykyisen koulutusrakenteen, koulutuksen ohjauksen sekä rahoituksen keskeisiä kehittämistarpeita suhteessa palveluiden sisältöön ja saatavuuteen. Tähän liittyen on tarkoitus selvittää mahdollisuudet velvoittaa yliopistot koulutuksen järjestämiseen erikoistumiskoulutuksena, mahdollisuudet rahoittaa koulutuksen järjestämistä muulla nykyisestä poikkeavalla tavalla ja pienentää koulutuksen kustannuksia opiskelijalle sekä arvioida muutosten keskeiset vaikutukset koulutuksen ja palvelujen saatavuuteen ja laatuun sekä niiden pääpiirteiset rahoitus-, lainsäädäntö- ja ohjaustarpeet.

Valiokunta toteaa myös, että opetus- ja kulttuuriministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö ovat asettaneet yhdessä vuoden 21 keväällä hankkeen sosiaali- ja terveysalan korkea-koulutuksen kehittämiseksi, niin sanotun SOTEKO-hankkeen. Hankkeen tehtävänä on sosiaali- ja terveysalan tutkintorakenteen ja sitä täydentävän koulutuksen kehittäminen. Tavoitteena on arvioida, millaisia alalle tulemisen edellytyksenä olevia osaamiskokonaisuuksia työelämässä tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa ja mikä on perustutkintojen suhde erikoisosaamista vaativiin tehtäviin ja niiden edellyttämään koulutukseen. Hanketyöryhmän tulee tehdä tarvittavat esitykset koulutukseen liittyvän lainsäädännön, rahoituksen ja ohjauksen kehittämiseksi. Tämän hankkeen tehtävänä on tehdä esitykset valtakunnallisesta jatkuvan oppimisen rakenteesta sosiaali- ja terveysalalla. Tähän tehtävään sisältyy myös psykoterapeuttien ja muiden mielenterveystyöhön tarvittavien ammattilaisten koulutusmallien tarkastelu. Työryhmän toimikausi päättyy vuoden 23 helmikuussa.

Sivistysvaliokunta pitää myönteisenä, että psykoterapiakoulutukseen liittyvien muutostarpeiden tarkastelu on aloitettu jo ministeriössä, joten kansalaisaloitteessa edellytetyt lainsäädäntötyön voidaan katsoa jo käynnistyneen. Vasta selvitysten ja eri vaihtoehtojen vaikutusarviointien pohjalta on mahdollista tehdä päätökset tarvittavista lainsäädäntömuutoksista.

Niinpä sivistysvaliokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy kansalaisaloitteeseen 3/21 sisältyvän ehdotuksen siltä osin kuin se koskee lainsäädäntötyön käynnistämistä ja että eduskunta hyväksyisi vielä yhden lausuman. Valiokunnan lausumaehdotus kuuluu näin: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto jatkaa psykoterapeuttikoulutuksen järjestämistä ja rahoitusta koskevien vaihtoehtojen selvittämistä ja ryhtyy selvitysten pohjalta pikaisesti tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta psykoterapeuttien ja muiden mielenterveystyössä toimivien henkilöiden riittävä saatavuus sekä palveluiden saatavuus molemmilla kansalliskielillä voidaan turvata.” — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Alanko-Kahiluoto.

18.00 Outi Alanko-Kahiluoto vihr: Arvoisa puhemies! Tämä kansalaisaloite on erittäin tärkeä, ja on ollut hienoa kuulla, miten monet kansanedustajat ovat pitäneet sen tavoitetta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

kannatettavana. Olen ollut eduskunnassa vuodesta 2007, ja näiden 15 vuoden aikana olen tehnyt lukuisia kirjallisia kysymyksiä ja aloitteita siitä, että yliopistojen psykoterapeuttikoulutus muutettaisiin maksuttomaksi. On ollut hyvin vaikea ymmärtää sitä, miten haluttomia ministeriöt ovat olleet edistämään tätä tavoitetta. Nimittäin on aivan selvää, monet tutkimukset sen osoittavat, että Kelan kuntoutuspsykoterapia on erittäin vaikuttavaa. Suurin osa ihmisistä, jotka ovat kuntoutuspsykoterapiassa, jatkavat työssäkäyntiä tai opiskelua psykoterapian aikana. Suurin osa heistä hyötyy myöskin tästä terapiasta, ja sen voidaan osoittaa vähentävän työkyvyttömyyseläkkeelle jäävien määrää ja niin edelleen ja niin edelleen.

Toisekseen meillä on ilmeinen pula psykoterapiakoulutuksen saaneista terapeuteista. Sen osoittaa ihan se, kun katsotaan, kuinka paljon vuosittain meillä jää työkyvyttömyyseläkkeelle nuoria ihmisiä masennuksen ja erilaisten mielenterveyden häiriöiden vuoksi. On hyvin surullista, että nimenomaan nuorten kohdalla tämä käyrä on ollut nouseva, kun muun väestön kohdalla se on ollut laskeva. Ei tarvitse kummoista laskupäätä olla, kun ymmärtää, että valtiovallan kannattaisi nimenomaan panostaa kaikin tavoin terapiakoulutukseen ja mielenterveyden palveluihin ylipäättänsä.

Yhtä lailla on selvää, niin kuin täällä on tuotu esille, että tarvitsemme monenlaisia mielenterveyden palveluita. Osa väestöstä tarvitsee ehdottomasti pidempikestoista psykoterapiata, mutta on paljon ihmisiä, jotka selviävät lyhytkestoisella terapialla tai jollakin muulla mielenterveydellisellä interventiolla jossakin kohtaa elämää. Eli tarvitaan monenlaista palettia, koska me ihmiset myös olemme yksilöitä.

Jos ajatellaan suomalaista koulutusjärjestelmää, niin kyllä se, että nimenomaan tämä psykoterapeuttikoulutus on hirvittävän kallis niille, jotka ovat jo hankkineet pohjakoulutuksen, yliopistollisen pohjakoulutuksen, joka oikeuttaa hakemaan psykoterapeuttikoulutuksen, että se on niin kallis, on aivan käsittämätön epäkohta meidän koulutusjärjestelmässämme. Toivoisin, että näiden viisaiden puheenvuorojen jälkeen, joita tänään olemme kuulleet, tämä epäkohta vihdoin viimein korjattaisiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitos. — Ja edustaja Juuso.

18.03 Kaisa Juuso ps: Arvoisa puhemies! Jatkan vielä hieman tuosta edellisestä liittyen tähän psykoterapian tarpeeseen.

Me huomasimme useita kehityskohtia tosiaan tässä keskustelussa, ja tekisi itse asiassa mieli olla mukana siellä STM:ssä nytten miettimässä, millä tavalla tätä uudistettaisiin, koska vaihtoehtoja on paljon ja ratkaisuja, hyviä ja huonoja, varmasti on useita. Se, mitä itse kaipaam, on se, että kun meillä ei julkisella puolella ole näitä psykoterapeutteja, vaan he ovat kaikki yksityisiä, niin ihanne olisi se, että meillä olisi terveyskeskuksessa psykoterapeutti, jolle voisi lääkäri antaa suoraan lähetteen. Se olisi nopeaa toimintaa. Nythän sitä joutuu odottamaan kuukausikaupalla ja vuosikaupallakin joskus, riippuen vähän siitä, missä päin Suomea asuu.

Tässä on todella paljon tekemistä, ja tämä aloite oli siinä mielessä erittäin hyvä, että tämä käynnisti tämän keskustelun aiheesta. Ymmärrän, että aloitteen allekirjoittajat ja alulepanijat varmasti odottivat, että tässä tapahtuisi jotakin nopealla aikataululla, mutta politiikassa hyvin harvoin mitään tapahtuu kovin nopeasti. Asian käsittely kestää, sen valmistelu ministeriössä kestää. Sen jälkeen, kun ministeri on tullut johonkin päätökseen tai ehdotukseen, se lähtee lausuntokierrokselle, jonka jälkeen se palaa mahdollisesti tietyin kor-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

jauksin ministeriöön, josta sitten valtioneuvosto mahdollisesti esittää sitä eduskunnalle ja se lähtee sitä kautta käsittelyyn. Nämä ovat pitkiä prosesseja, ja valitettavasti tämä lainsäädäntötie etenee tällä tavalla.

Nykyäänhan psykoterapeutin lisäksi nuoret suosivat tämmöistä verkkopohjaista keskustelua ja meillä on vapaaehtoistoimijoita verkossa, mutta nämäkin palvelut ovat kasaantuneet ja siellä on hirveät jonot. Ei sinne pääse. Keskustelin tämän Sekasin-chatin toiminnanjohtajan kanssa tässä yksi päivä, ja hän sanoi, että noin viidesosa nuorista, jotka jonottavat heille, oikeasti pääsee keskustelemaan siellä sitten tämän terapeutin kanssa. Että onhan se aika hirveää, että neljä viidesosaa heistä, jotka halusivat keskustella siellä verkossa jonkun aikuisen kanssa, ei pääse sinne. Että kyllä tämä ongelma on iso ja meillä on tässä valtava työsarka.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Risikko.

18.05 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Haluan tässä yhteydessä käyttää puheenvuoron mielenterveyspalvelujen puolesta. Täällä on käytetty erinomaisen hyviä puheenvuoroja ja on myös tuotu esille psykoterapeuttikoulutuksen problematiikkaa. Mutta minä haluan nyt puhua erityisesti mielenterveyspalveluista.

Meillä on todella, voi sanoa, hyvin vakava tilanne mielenterveyspalvelujen saatavuuden näkökulmasta, kun samanaikaisesti meidän mielenterveyspalvelujen tarve kasvaa valtavasti ja jonot niihin kasvavat. Mielenterveyden ongelmat eivät jonoissa parane, eivät kerta kaikkiaan. Ne pahentuvat. Ja jos katsoo jo meidän tämänhetkisiä tilanteita, meillä mielenterveysongelmat ovat jo meidän kansansairaus. Ne ovat olleet kaikkein suurin työkyvyttömyyttä aiheuttava ryhmä jo jonkin aikaa. Jossain vaiheessa se oli tuki- ja liikuntaelinten sairaudet, mutta nyt se on mielenterveysongelmat. Se on mennyt jo monta vuotta sitten tuki- ja liikuntaelinten sairauksien edelle työkyvyttömyyseläkkeiden syyryhmänä.

Nyt näyttää siltä, että meidän nuorilla on paljon ongelmia. On arvioitu, että nuorista noin 20 prosentilla on mielenterveysongelmia. Tämä tilannehan on pahentunut koronan aikana. Siitä tulee tuolla valiokunnassakin meille paljon tietoa, että nuorten yksinäisyys, yhteisöllisyyden puute ja yksinäinen opiskelu ovat lisänneet mielenterveysongelmia. Me ollaan saatu kuulla palvelujen puutteista myös heidän näkökulmastaan.

Tuossa meidän mietinnössämme kävimme läpi tätä problematiikkaa myös talouden näkökulmasta. Mielenterveysongelmat eivät aiheuta kärsimystä ainoastaan yksilölle itselleen vaan myöskin hänen lähipiirilleen. Sen lisäksi tämä on kallista. Nimittäin mielenterveysongelmien arvioidaan maksavan Suomessa OECD:n tutkimuksen mukaan noin 11 miljardia vuodessa. Se on, kuulkaa, iso raha.

Tässä pitäisi nimenomaan satsata ennaltaehkäisyyn mutta samanaikaisesti korjata vaurioita. Ja siitä syystä on todella tärkeää, aivan niin kuin täällä on tuotu esille tämän illan puheenvuoroissa, että nämä mielenterveyspalvelut ovat nousseet poliittiselle agendalle tämän hallituskauden aikana. Eihän tämä uutta asiaa ole, mutta ne ovat nyt nousseet poliittiselle agendalle. Mutta sitä todellakaan en ymmärrä, miksi niille ei tehdä mitään. Tämä on yksi tapa, mitä nyt tässä kansalaisaloitteessa käsitellään, että me saataisiin psykoterapeuttikoulutusta lisättyä. Mutta se ei ratkaise tätä yksin. Senkin me totesimme tuolla valiokunnassa, ja se on täälläkin kerrottu, että tässä tarvitaan monia tekoja. Ennen kaikkea me tar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

vitsemme niitä palveluja matalalla kynnyksellä. Onneksi ihmiset uskaltavat hakea nykyään palveluja, mutta me tarvitaan sitä, että niitä palveluja sitten olisi.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi kansalaisaloitteeseen KAA 3/2021 vp sisältyvän ehdotuksen mietinnön mukaisena. Asian käsittely päättyi.